

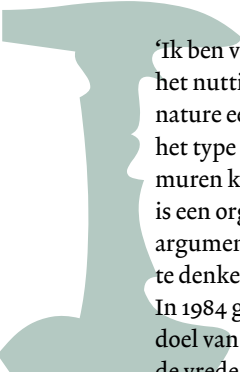
Wim Wertheim heeft het zwart-wit denken afgeleerd

‘VERTROUWEN *maakt* *kans op* VREDE GROTER’

Kolonel-arts Wim Wertheim (55) heeft aan verschillende vredesmissies meegedaan. Libanon was begin jaren tachtig zijn eerste uitzending. Nu is hij revalidatiearts in het Militair Revalidatie Centrum Aardenburg in Doorn.

TEKST: INGRID LUTKE SCHIPHOLT

BEELD: DE BEELDREDAKTIE/ERIK VAN 'T WOUDE, ISTOCKPHOTO

‘Ik ben voor Defensie gaan werken omdat ik vond dat het nuttig was. Daarnaast speelde het gegeven dat ik van nature een zekere levendigheid over me heb. Ik ben niet het type dat de hele dag in één gebouw en tussen vier muren kan werken. Bij Defensie gaat het ergens om. Het is een organisatie die fysiek ook wat vraagt. En als laatste argument gold dat ik mezelf de tijd wilde gunnen om na te denken over mijn toekomst als dokter.

In 1984 ging ik voor zeven maanden naar Libanon. Het doel van de missie was vrij overzichtelijk: we moesten de vrede bewaken. Nederland moest er rust brengen. We hadden een mandaat om te ontwapenen.

De Palestijnse organisatie PLO heerste over een deel van Zuid-Libanon. Ze hadden zich in het zuiden gehergroepeerd en deden aanvallen op Noord-Israël. Mede daarom vormde de VN-vredesmacht Unifil een buffer tussen de PLO en Israël.

Naast de PLO en de Israëliërs bleken veel meer groepen een rol te spelen. Zo waren er ook Hezbollah en milities als de falangisten, criminele partijen en verschillende invloedrijke families.

Door de missie ben ik anders gaan denken over vrede. Ik heb geleerd dat een conflict meer is dan een strijd tussen twee partijen. Het bijzondere vind ik – en dat merkte ik ook bij andere missies – dat allerlei belangen door elkaar spelen. We bekijken die zaken doorgaans zwart-wit terwijl dat niet terecht is. Elk conflict kent zijn grijstinten.’

Beschaving

‘Bij veel missies kun je je afvragen wat je daadwerkelijk hebt bijgedragen aan de vrede. Het is moeilijk om

mijn aanwezigheid in Libanon terug te voeren naar een concreet resultaat. Ik denk dat we hebben geprobeerd elementen van beschaving – in de zin van ‘wezenlijke zorg hebben voor elkaar’ – terug te brengen. En daarvan heb ik wel het gevoel dat onze eenheid daaraan heeft bijgedragen.

Resultaat boeken zit soms in kleine dingen. Ik heb eens een kindje van een van de lokale leiders geholpen. Dat heeft denk ik een positief effect gehad. Ons aanzien ging omhoog; je creëert zo vertrouwen. Dat is belangrijk want vertrouwen was hard nodig in de disputen tussen de leiders onderling en voor onze rol als bemiddelaar.

Ik ging met enige regelmaat alleen op pad. Het geweldsspectrum was anders dan nu in Afghanistan waar artsen niet zonder begeleiding de poort uit gaan. Ik heb in de omgeving waar ik in Libanon gelegerd was een DKTP-vaccinatieprogramma voor kinderen op poten gezet.

Dat deed ik met hulp van een VN-organisatie. Deze actie kweekte goodwill bij de lokale bevolking. Ik had overleg met burgemeesters en die lieten dan weer aan hun achterban weten dat wat wij voor hen deden goed was.

Alles is gebaseerd op vertrouwen. De fractieleiders – zeg maar de plaatselijke baasjes – maken afspraken op basis van vertrouwen. Al het vertrouwen dat je kunt bewerkstelligen, is enorm belangrijk want het maakt de kans op vrede groter. Ik ben later nooit meer in dat deel van Libanon geweest. Ik zou niet weten wat ik er moest zoeken. Het leven is kijken naar de toekomst.’

In 2010 zal Wertheim Defensie verlaten en gaat hij in een ‘gewoon’ revalidatiecentrum werken.

VREDE VOLGENS WIM WERTHEIM

'De vanzelfsprekendheid in vrijheid te leven zonder je beknot te voelen en zonder dat je je over die vanzelfsprekendheid vragen hoeft te stellen. We zien die onbevangenheid in Nederland vooral bij onze kinderen, voor wie leven in vrede geen enkele discussie is.'